

17 februari 2015- Op de [vorige bijeenkomst](#) (11 februari) van de ministers van financiën van de eurozone, de zogenoemde Eurogroep, werd geen akkoord bereikt over een aanpak van het Grieks schuldenprobleem, zoals gevraagd door de nieuwe Griekse regering Tsipras. Die bijeenkomst werd ook eerder gezien als een eerste uitwisseling van ideeën. Een nieuwe Eurogroep op 16 februari moest daarentegen wel tot een concrete overeenkomst leiden, want de tijd dringt. Eind februari loopt het huidige Europees 'hulpprogramma' (*bailout*) af; zonder kredietlijnen dreigt het Griekse banksysteem op korte termijn - [JP Morgan](#) spreekt van 14 weken - op droog zaad te zitten. Die dreiging zorgt er ook voor dat vermogende Grieken hun geld elders onderbrengen; sinds Nieuwjaar zou het gaan over 21 miljard euro die reeds het land verlieten.

Dat er op de Eurogroeptijebijeenkomst van gisteren 16 februari evenmin een compromis werd bereikt, is dus vrij dramatisch. In plaats van de verwachte lange zitting met conclusies diep in de nacht, ging de vergadering in de vroege avond, omstreeks 19u, reeds uiteen, zonder akkoord. Deze wending is niet echt onverwacht. De Europese Centrale Bank (ECB) wachtte zelfs de besprekingen niet af en besloot reeds op [4 februari](#) de geldkraan naar Griekenland gedeeltelijk te sluiten. In de voorbije dagen lieten de euro-hardliners horen dat Griekenland slechts één keuze heeft: de voorwaarden zoals ze door de Trojka opgelegd werden verder blijven uitvoeren. *"Het spijt me voor de Grieken"*, zei de Duitse minister van financiën Schäuble kort voor de top, *"ze hebben een regering gekozen die zich vrij onverantwoordelijk gedraagt"*. De voorzitter van de Eurogroep, de Nederlander Jeroen Dijsselbloem (PVDA), zei afgelopen vrijdag dat er alleen geld geleend wordt als er vooruitgang wordt geboekt, als er nieuwe hervormingen worden doorgevoerd, maar dat dat reeds maanden niet meer het geval was. De Spaanse minister van financiën Luis De Guindos zei kortweg dat Griekenland zijn schulden helemaal moet betalen.

De onverzoebare standpunten

Laten we van meer nabij bekijken welke de onverzoebare standpunten zijn.

De Eurogroep (op Griekenland na), en ook het IMF en de ECB, willen dat de Grieken vragen om een "verlenging van het programma". Dit is jargon, waarmee bedoeld wordt: kredietverlening gekoppeld aan hervormingseisen zoals de Trojka die de voorbije jaren in de diverse "memoranda" had opgelegd. Het gaat dan over verlaging van lonen en pensioenen, privatiseringen, ingrepen in de arbeidswetgeving, in de gezondheidszorg, enzovoort, enzovoort [\[i\]](#) Als SYRIZA in zijn verkiezingscampagne één ding beloofde, was het het definitieve einde van dergelijke "programma's". Ze hebben een humanitaire crisis uitgelokt, zegt SYRIZA terecht, en bovendien de schuldpositie en de economische recessie alleen verergerd. Als de Eurogroep aan Griekenland vraagt om een "verlenging van het programma" te aanvaarden, wil ze dus niet alleen dat een regering een democratisch mandaat van de kiezers naast zich neerlegt, maar ook dat het zijn burgers nog langer aan een humanitaire crisis uitlevert. "Absurd en onaanvaardbaar", aldus Varoufakis. Een conflict dat stof tot nadenken biedt voor wie nog steeds in de Europese Unie een progressief project van vrede, democratie en vooruitgang ziet...

Het is op dit cruciaal punt dat de Eurogroep van gisteren botste met Griekenland. Aan de Griekse minister van financiën Varoufakis werd een perscommuniqué voorgelegd waarin hij zich zou verbinden tot een voortzetting van het lopende programma [\[ii\]](#). Als enige toegeving was er sprake van een niet verder gedefinieerde flexibiliteit in de toepassing. Maar het is duidelijk: indien Varoufakis dit getekend had, zou SYRIZA zich verlaagd hebben tot het niveau van een ordinaire electorale partij voor wie

verkiezingsbeloften bestemd zijn voor de papiermand. Het overleg gisteren in de Eurogroep sprong dus niet af op “extreme” eisen zoals schrappen van schulden [iii], een Europese schuldconferentie of vergoedingen van Duitsland aan Griekenland voor schade tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het was de eenvoudige toezegging van SYRIZA dat ze van de burgers geen inhumane offers zou vragen ter wille van schuldafbetalingen die de top deed afbreken.

Persconferentie met Lagarde, Moscovici en Dijsselbloem na afloop van de zeer korte top van de Eurogroep.

Volgens Dijsselbloem ligt de bal nu in het kamp van de Grieken. Zij moeten naar een “extensie” vragen, dan zou er eventueel vrijdag een nieuwe Eurogroep bijeenkomen. Er is ook geen enkele indicatie dat het IMF, bij name van haar directeur Christine Lagarde, toegeeflijker zou zijn dan de EU. Geld impliceert het aanvaarden van de verlenging van het programma, aldus Lagarde.

Reacties

De Griekse regering reageerde dat het “absurd en onaanvaardbaar” zou zijn om een verlenging van het programma te vragen.

De Griekse gewezen en bij de laatste verkiezingen verslagen ex-premier Samaras (Nea Demokratia) probeert voordeel te halen uit het conflict tussen Griekenland en de EU. Hij roept de sociaaldemocraten van PASOK en het rechtse To Potami op om een “pro-Europees” front te vormen, iets waar zelfs PASOK weigerachtig tegenover staat.

De Oostenrijkse christendemocratische minister van economie Reinhold Mitterlehner denkt dat de Grieken tegen een muur oprijden, en daarbij anderen mee in de auto willen. Zijn collega voor financiën,

Hans-Joerg Schelling, zei dat het onaanvaardbaar was dat Griekenland de pensioenen verhoogt op kosten van andere landen, “waar de pensioenen half zo laag zijn als in Griekenland” [\[iv\]](#).

De bekende Amerikaanse econoom [Paul Krugman](#) zei dat er absoluut geen mogelijkheid was dat Griekenland een dergelijk akkoord zou kunnen tekenen, en dat men zich moet afvragen of de ministers van de Eurogroep weten wat ze doen.

Vooruitzichten

Het ziet er werkelijk naar uit dat de Europese hardliners de toon zetten, en, eerder dan een redelijk compromis te sluiten met Griekenland, er het risico willen bijnemen zowel van een Griekse tragedie als van een avontuurlijke toekomst voor de Europese muntunie. Vanuit de Duitse regering, en vanuit de meest reactionaire monetaristische kringen [\[v\]](#), groeit het vertrouwen dat een “Grexit” (uittrede van Griekenland uit de eurozone) zonder ernstige gevolgen voor de andere lidstaten, of toch voor de grote, kan overwogen worden. Het besmettingsgevaar voor de rest van de eurozone is nu veel kleiner dan in 2012, heet het. De onlangs afgekondigde QE-operatie (quantitative easing, monetaire versoepeling) door de ECB zou een magistrale zet zijn om de rest van de eurozone af te schermen van de Atheense rotte appel.

Indien dit onheilsscenario bevestigd wordt, kan men er de volgende faustiaanse logica in zien. Sinds lang azen de leidende Europese kringen op dwingende procedures om in alle lidstaten de gewenste “hervormingen” door te voeren: ultraflexibiliteit op de arbeidsmarkt, neutralisering van de vakbonden, strikte budgettaire orthodoxie. Sixpack, twopack, Begrotingsverdrag, Europees semester, het gaat allemaal in die richting, maar blijkt toch niet waterdicht genoeg te zijn. Sinds jaren stuurt Angela Merkel aan op “[overeenkomsten van contractuele aard](#)” tussen de lidstaten en de EU om dergelijke hervormingen door te voeren, eventueel tegen betaling van enkele judaspenningen, maar tot nog toe blijft het bij een blauwdruk in de lades. Maar wat niet gaat via juridische weg, kan misschien wel lukken door een angstaanjagend voorbeeld te stellen. Griekenland is het eerste land dat weigert zich te plooiën naar de Europese neoliberale consensus. Indien deze weigering op een schrikwekkende manier afgestraft wordt, zal dit regeringen en bevolkingen elders in Europa veel beter inspireren om op het “rechte” pad te blijven.

Binnen enkele dagen, of hoogstens weken, zal blijken hoeveel risico de leidende Europese kringen van het Kapitaal veil hebben om hun gedroomde hertekening van het continent door te voeren. Zullen de krachten van de Arbeid evenveel stoutmoedigheid aan de dag leggen? (hm)

[\[i\]](#) Wie wil weten waarom de term “programma” zoveel haat oproept kan een kijkje nemen in [The Second Economic Adjustment Programme for Greece. Fourth Review](#). Daarin wordt een sociaal

afbraakplan van naaldje tot draadje beschreven.

[iii] Volgens Varoufakis en andere bronnen had de Franse eurocommissaris Moscovici hem vóór de bijeenkomst een verklaring getoond waarmee Varoufakis wel kon instemmen, en die het niet had over de verderzetting van het programma. De leningovereenkomst zou gedurende enkele maanden verlengd worden, terwijl over een nieuwe overeenkomst tussen Griekenland en de EU zou onderhandeld worden. De Europese Commissie zou hulp verlenen bij de uitvoering, en Griekenland zou geen eenzijdige stappen ondernemen. De enige voorwaarde van Griekse kant was dat er geen maatregelen zouden genomen worden die de humanitaire crisis konden verlengen. Moscovici heeft zich evenwel na de top uitgesproken voor het standpunt dat Griekenland voor een flexibele extensie van de trojka programma's moet kiezen.

[iiii] Op dit vlak spreekt de Griekse regering niet echt meer van een schuldvermindering of kwijtschelding, maar van een schuldherschikking. Daarbij zou de schuld aan de ECB vergoed worden via "eeuwigdurende obligaties", en die aan de EU en de lidstaten via terugbetalingen die afhankelijk zijn van de economische prestaties van het land.

[iv] Het SYRIZA-programma voorziet het terug toekennen van een dertiende maand voor gepensioneerden die minder dan € 700 per maand krijgen.

[v] Bijvoorbeeld de fundamentalist Melvyn Krauss in De Tijd van 13 februari 2015.

Hits: 5

Dit delen:

Facebook

Twitter